

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Euxebi Gisasola Aldazabal

*Eibar, Gipuzkoa
(1922-2008)*

Aurkibidea



Biografia



Aginagako Zumaran baserrian jaioetakoa. Ama Arrate Mugitzaberri baserrikoa zuen. 8 urte zituela, Aginagako eskola egin zuten eta bertan egin zituen ikasketak Gerra Zibila hasi zen arte. Sasoi hartan Euxebik 14 urte zituen. Garai gogorra zen, baina Gisasolatarrak baserrian gelditu ziren. Ezkondu eta lau seme-alaba izan zituen. Eibarko euskararen gaineko hainbat ikerketa eta liburutarako eman du bere lekukotasuna.

Zintak

AB-205

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2000-05-10
- **Iraupena:** 94 min
- **Euskarria:** Hi8

EIB-007

- **Proiektua:** Eibarko mendi-toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2003-07-28
- **Iraupena:** 80 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Emalea:** Sarasua Aranberri, Asier

EIB-272

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-273

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-274

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-275

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-276

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-277

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-278

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 53 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-279

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-280

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea

- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-281

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 34 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-282

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-283

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-284

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 45 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-285

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-286

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-287

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 32 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-288

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-289

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-290

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-291

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-292

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 31 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-293

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea

- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 32 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-294

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 2 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-295

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 3 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-296

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 24 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-297

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-298

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-299

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 35 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-300

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-301

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 35 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-302

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 58 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-303

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-304

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-305

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 35 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-306

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea

- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-307

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

EIB-308

- **Proiektua:** Eibarko euskara: izen sintagmaren deklinabidea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Areta Azpiri, Nerea
- **Data:** 2000-01-01
- **Iraupena:** 28 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Areta Azpiri, Nerea

Pasarteak

1. Aginaga bailaran jaio eta bertan bizitakoa

- **Erref:** AB-205/002
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:01:32. **Bukatu:** 00:02:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Eusebia Gisasola Aldazabal, 78 urte. Aginaga bailarako Zumaran baserrian jaiotakoa, 1922ko martxoaren 5ean. Aginagakoak ezjakinak zirela esaten omen zen garai batean.</p>

Transkripzioa

-Ni naiz Eusebia Gisasola Aldazabal. Jaixo nitzan Zumaran basarrixan, martixan bostian, 1922xan, Agiñako barrixuan. Ta nere bizitzia hemen doia: hemen jaixo nitzan, hemen bataillatu, hemen [be] ikasi eskolan, hemen ezkondu, hemen nere seme-alabak eta aurrera! Holan noia, harik eta ahal doten arte. Dana Agiñakua! Oso-oso-osorik. Kariñua dotsagu Agiñari!

- Agiña gaiñera pixkat espeziala da, ez?

- Bueno, ointxe pixkat... Oiñ arte ez, baiña oiñ ya badoia pixkat gorutz!

Abadia [...] halakua ta bueno. Lehen esaten eben, ba, azkeneko zera zala, azkenengo mundua, baiña ez jauna! Tamaiña horretaraiñok ez, ezta?

- Ta zegaittik esaten eben ba?

- Bueno, ba, ezjakiñak giñalako edo... Ez dakit ba! E? Horigaittik izango zan.

2. Eskola kontuak; euskara eta erdararen erabilera

- **Erref:** AB-205/003
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:02:35. **Bukatu:** 00:05:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Zortzi urte zituela, auzoko eskola egin zuten, 1930eko urriaren 9an. Zer ikasten zuten. Euskara-erdara: euskaraz egiten zuenari, zigorra, txakur txikia. Erdara ikastearen garrantzia.</p>

Transkripzioa

- Ba, Agiñan ez zan egon eskolarik nik zortzi urte nittuen arte ta zortzi urtekin ein zan eskola bat. Bialdu eben hemengo seme batek Ameriketatik dirua. Ta ein zoskuen eskolia. Hasi giñan... ni hasi nitzan zortzi urtekin eskolara ta hortxe ikasi neban, ba, hamalau urte arte, ba, ikesi genduen.

- Ta ordura arte nora juaten ziran umiak?

- Hor, "Sakristaua" esaten jakona edo... ta ezebez! [Berak eztatixena], zurixa "blanco" ta baltza "negro", mahaixa "mesa" ta atia "puerta"... Horretxek ikestera. Ta kitto. Akabo! Horretxek, horretxek... Horra arte ez e(g)uen hemen eskolarik.

- Hemen inguruan ez zeguan besterik? Bariñan edo...

- Bueno, Bariñan egon zeikien, baiña hemengo umiak, ba, ez zien jueten. Ez, ez, ez, ez... Ta gu [...] egon giñan zortzi urterarte. Ta orduaintxe hasi giñan eskolara.

- Estreiñau ein zenduen orduan?

- Bai, estreiñau ein genduan, bai. Zertu zan, urrixan hogeta bedratzixan inaugurau zan, ba... nik zortzi urte neukazen... oiñ hirugeta hamabi urte. Eta, bueno, hantxe segidu genduan. Ta bueno, ba, zeoze ikesi genduan. Oso maistra jatorra etorri jakun, zeretik, Tolosatik, Purificación Iturrioz. Ointxe be... ta bueno, oso maistra jatorra ta ikesi genduen. Defenditzeko beste ikesi genduen behintzet. Ikesi genduzen lau zerak, lau reglak edo lau operaziñuak eta pixkat gehixago be bai, eta oin nahiz ta ahaztu, ba, orduan, ba, gehixago [...] ta...

- Ta irakortzen ta be bai...

- Bai, bai, bai... Irakorten ta, hori bai. Irakorten laster hasi giñan, ensegida hasi giñen irakorten ikesten. Eske orduan izeten zan etxian, "katona". "Abeza" lehenengo, gero "katona", ezta? Oiñ horrek ipoiñak dira baiña... Ta etxien, gurien ama zanak eta, ba, abeza lehenengo. Abeza, ba, txikixagua izaten zan ta katona gehixago... Ta horrek etxien ikessita jun giñen e! garbi esanda. Bai, bai, bai... Horrek etxien ikessita e! Bai, bai, bai... Oiñ... Klaro, eske oin bi urtekin ta hiru urtekin ta hari ezin leikezue... Baiña orduan, ba, nik, pentseizu, zortzi urte ta ya zortzi urtera ezker... Bai, irakorten... dana ez, baiña bueno, pixkat ikessita jun giñan ta gero, ba, errezago sartu giñan. Eta gero, ba, erderarik ez guk! Erderarik bape ez genkixan eta ipiñi eskuen, ba - orduen txakur txikixa be dirua zan - ta txakur txikixa multia euskeraz eitten dabenari. Ta bata bestia zaintzen! Ño! Txakur txikixa zertzeko...! Ta [...] hasi giñan ta holaxe ikesi gendun, ba, erdera pixkat. Ta gero, ba, defenditzeko beste [...]

- Orduan, kastigua zekazuen...?

- Kastigua! Klaro! Iñork ez genkixan ta zeozer, ezta? Ta orduen erderaz jakittie zan oiñ ingles jakittia modukue, e! Basarrixetan ta bai behintzat e!

Ba oiñ ingles, ba, derrigorrekua modukua, ezta? Ba, orduan, hemendik mutillak kriaui bialtzen zittuen Riojara ta horretara erderaz ikastiagaittik. Bialdu morroi, ezta? Urte baterako ta, ba, [hartu] deixan erdera pixkat. Eske, ez e(g)uan ta! Ez zekixan iñok eta! Eta, holan, holantxek defendidu giñen.

3. Eskola, irakaslearen bizileku

- **Erref:** AB-205/004
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:05:51. **Bukatu:** 00:06:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

<p>Eskolako maistra. Eskolak sukaldetxo bat zuen eta goian gela. Maistra bertan bizi zen. Ikasle batzuek ere bertan bazkaltzen zuten noizean behin.</p>

Transkripzioa

- Eta eskolan zuen maistria euskalduna izango zan...
- Euskalduna, euskaldun-euskalduna zan. Lehenengo zan horixe, Purificación Iturrioz, ta gero zan eibartar bat. Etorri zan Isabel Gabilondo. Bai, ba... ez dakit... oiñ horrek ya... horrek Kalbetoi kalia denda bat euki eben, Gabilondo, baiña oiñ... Antxiñako gauzak. Ta gero, hori... hemen ein zittuen urte mordoska bat eta juen zan Reinosara. Ta gero atzetik etorri zien beste batzuk eta, bueno, ixa ahaztu be ein jataz, baiña harek urte mordua eiñ eban. Ta gero eskoliek eukan sukaldetxo bat eta goixan habitaziño bat, ezta? Ta bertan bizi izan zien! Bai, beran ahizta edo beran zeoze etortzen zan ta hantxe jan ta... Ta hemendik zelan urriñ e(g)uan, badakizu, guretik Agiñara... Txokolate ontza bat janda be, ba, [...] eguardixan [...], baiña hobeto [...] ta nik eta beste batzuk jaten genduan bertan, bazkaltzen genduan, bai, jeneralmente. Beti ez, baiña jeneralmente. Eta bertan bazkaltzen genduan ta, ba, gero segi.

4. Eskola berria noiz eta zelan ireki zen; Jaunartzea, ospakizun handia

- **Erref:** AB-205/006
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:10:18. **Bukatu:** 00:11:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

<p>Eskola estreinatu zutenean ilusio handia. Eskolan hasi eta martxoan Jaunartzea egin zuten. Ospakizun handia.</p>

Transkripzioa

- Estreñau ein baldin bazenduen zuek eskolia, ilusiñua eingo zetsuen, ez?
- Bueno...! Jesus, Maria ta Jose! Guk, bueno...! Guk estreñau genduan, [esaten detsut], urrixan, ezta? Eta gero etorri zan abade bat, Don Julian Eguren edo..., plazentziatar bat. Eske aurretik e(g)uen beste bat, baiña... gerra ostien, ba, gizajua zaharra be bazan, ta kitto. Eta... Eez! Oker esan dot! Ha gero etorri zan! Don Julian Eguren zan gerra denporan egon zana eta gu eskolara hasi giñanien ez zoskun handik ba... martxua edo ez dakit zer izango zan... "Bueno, komulgau ein bihar dogu!" Jaiko erropia daukanak, jaikua, ta ez daukanak, garbittu ta daguenakiñ, ezta? Ta halaxe, ipiñi eskun egun bat, [jun giñan] ume pilla bat, danak komulgau giñan, gero eskolan... Nik hori lehenago [sarri esan] dot, emon eskuen txokolatia ta gailleta surtidua! Ta hemen ikusi barik papelezko gailletak. Egongo zien igual nunbaitten, baiña... Basarrixetan ta behintzat ez zan egoten orduan! Badakizu, oiñ... oiñ... hainbeste urte e! Oiñ hirurogeta hamabi urte, zer? Eta halaxen ta guk... bueno...! Guk zelegebrau genduan, guk ein genduan banketia ta gure pozak eta... "pff!" Bueno, bueno, oiñ ipiñizuz langostia ta ez dakit zer ta halako ilusiñorik ez dago. Egixe e? Ez dago, ez dago. Ez, ez, ez, ez! Eta, ba, holan. Hori zan, hori abadiori egon zan.

5. Gerra Zibileko frontea 7 hilabeteen baserri ondoan

- **Erref:** AB-205/008
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:12:00. **Bukatu:** 00:13:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gerra Zibila hasi zenean Euxebik 14 urte zituen. Gerra zibila nola bizi izan zuten baserrian. Milizianoak Gorostiagatik Usartzara eta handik Akondia. Reketeak beste aldeko tontorrean. Frontea bertan egon zen 7 hilabeteen.</p>

Transkripzioa

- Eta gerria etorri zanien, ha zan... Ene! Oin be... [Ha...] be bazan ba gauzia tristia! Etorri zan gerria, bueno, gerria hasitta e(g)uela baiña, hasitta e(g)uela baiña... Setienbrian... Horrek [uste dot]... urten eiñ eban juliuan hamaseixan, hogeta hamaseixan, juliuan hamaseixan, Carmen Eguna [izaten da] ta orduantxe. Eta gu gari-ebaten edo... ni merienda eruetera edo ez dakit zer, neska koskorra nitzten, hamalau urte oindiok [baiño]... Ta [...] zelan esaten eskun [batzutan] "Bueno...! Ebagi! Ebagi! Jango dittugu guk eta!" [...] Hori holan pasau zan ta gero zan setienbria. Hor beste basarri zahar bat gure aitta zanak eta errentan hartuta, bedarrak ekarteko ta handitxik bagentozen ta Gorostixa aldien gora, sekula holako gizon pillarik...! "Ene ba! Zer da hori? Jesus, Maria eta Jose!" [Hirurehun bat lagun edo...] ta puf! Halako bildurgarririk! Ta, klaro, harek zien milizianuek ta hamentxe aurreratxuago e? Bertan, hasi die tiroka... Ene ba! Ointxe be hotzikaria [etorten jata]! Gaztie be bai ta... "Ene ba! Munduan azkena! Kitto! Munduan azkena!" pentsau genduen ta juen giñen besteko kortara, orduen bi etxe ta bestera, han hobetotxuago ete ge(g)uezen edo demontres! Ta horraittio, pixkaka, pixkaka, pixkaka igo eben Usartzaraiñok. Eta gero Usartzatik, Akondia mendixa jakingo dozu nun dagon... Akondia

mendixan jarri zian milizianuak ta reketiak esaten jakozenak beste aldeko tontorrien. Ta ein zittuen zazpi hillebete! Ha zan zera e? Ta hona...
- Ta zuek?
- Gu hamentxe, ixilik eta "callando". Ta estu! Ta gero, gure ama, Arraten Muitza-barrikua, ez dakit dakizun Arraten... horrek Aldazabalok... bai, hangotxia. Eta, klaro, han ezin egon, ba, Arratetik... ta harek familixa guztia hona etorri zien, gurera.

6. Gerrako frontea; familiaren bizimodua erabat aldatuta

- **Erref:** AB-205/009
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:13:38. **Bukatu:** 00:15:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Ama, Arrateko Muritzaberri baserrikoa. Gerra zibila zelan bizi izan zuten baserrian. Taloa nola egiten zuten. Hegazkin asko pasatzen ziren eta hasieran beldur pixka bat. Hegazkin bati "Abuelo" esaten zioten egiten zuen zaratarengatik; bonbak jaurtitzen zituen.</p>

Transkripzioa

- Ta gero, gure ama, Arraten Muitza-barrikua, ez dakit dakizun Arraten... horrek Aldazabalok... bai, hangotxia. Eta, klaro, han ezin egon, ba, Arratetik... ta harek familixa guztia hona etorri zien, gurera. Eta gu familixa bi egon giñan hementxe. Ta hau bentaniau [gendun] koltxoia ipiñitta, eske balak etortzen zien! Bai, ba, eske [hurrian] e(g)uan ta balak etortzen zien. Gu hamentxe, talua jan ta isi-isi-isilik!
- Larri, orduan?
- Bai, bai, bai, bai... larri! Enee!
- Baiña, larri... bildurra edo gosia edo...
- Lehelengo billurra, gero... Ez, goserik ez gendun euki Jainkuari eskerrak! Ez, ez... Garixek entregauta tokau zan. Nik ez dakit ba, [zela] sekula ez ta aiuntamentuak entregau eragin zittun garixak aurrerago e? Erun zien garixok eta kitto. Ta gero gerriorrek urten, baiña artua bageunken e? Orduan... oiñ ez da hartzen, baiña orduen arto pillia hartzen zan! Asko! Ta hemen geunken beheko sua, geunken lehen, gero kendu genduan baiña... Ta gure tia, nere tia bat, soltera bat, oso talo-erretaille ona zan, e! Eitten zittun talo batzuk...!. Lehelengo, zuk ez dozu jakingo baiña, paria izeten da ta paran ipiñi [bueltan] ta gero treberia esaten jakon holan, [hau] treberan ta "sssss" holakotxe [... botillek?] lakotxiek e! Ba jan gendun talotan...! Maria santisima! Goixien, eguardixen ta gabien! Ta eguardixen ta gabien nik ondo, goixekuek emoten (z)ostan "ño!" atzerakadatxue baiña eguerdikue ta gabekue ondo. Goserik ez genduan euki e! Goixekue beti [kafetesne?...] ta "ño!" astuna begittantzen jatan! Baiña, bueno! Pasau zan ha be! Goserik ez e! Ez, ez, ez, ez... ez gendun euki goserik. Eta gero, badakizu, familixa haundixak eta hainbeste jente ta gure tio zanak, hemen... Aldazabalen ta aittittak, "Artua topau bihar juat, gastau ein bihar [jakuzak] eta!". Juen zan horra Bariñako etxe batera, eta ekarri zeban beste arto pillia bat, asieske, ondo... Bai, bai, bai... Ondo egon giñan, e?
- Bildurra pixkat, baiña...

- Bai. Gero etortzen zien abioiek be, "abuelo" esaten jakon bat... "Abuelo" esaten [notsan nik], ipiñitta izena aeroplano bati ta...
- Ta zegaittik?
- Ba, "raun, raun, raun... raun, raun, raun... raun, raun, raun... raun, raun, raun... !" [Horixe] martxiau ekartzen eban ta harek bonbak batien, bestien bestiak jo-ta botatzen zittuen ta... "ño!", kezkia emoten eban e! Baiña...! Ta holan pasau gendun gerratia!. Ta gero etorri zan azkena ta [...] milizianuek [...] zien batzuk, e? Talua [jatera...] ta emoten jakuen talua ta esnia ta... batzuri ta... gero hemendik jun bihar zanian, haxe zan egun txarra.

7. Gerran parte hartzen zuten bi aldeekin hartu-emana

- **Erref:** AB-205/010
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:15:50. **Bukatu:** 00:18:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Milizianoek behiak, oiloak, ardiak... eraman zizkieten. Euren behi bat Gernikan azaldu omen zen eta bueltan ekarri ahal izan zuten. Milizianoek alde egin ostean, reketeak etorri ziren. Aita eta Gorostiagako gizona bidea erakusteko eraman zituzten. Gogoan du garai hartan izeba bat ziza bila joan eta ziza pila bat ekarri zuela. Gerra sasoia beldurrez eta leihoetan koltxoiak jarrita pasa zuten.</p>

Transkripzioa

- Ta gero etorri zan azkena ta han milizianuek etxeko ein zien batzuk, e? Taluek jatera, ba, ta emoten jakuen talua ta esnia ta... batzui ta... gero hemendik jun bihar zanien, haxe zan egun txarra. Txarra gero e! Ba, etorri zien behixek eta oilluek eta danak hartuta aurrian eruatera.
- Milizianuak?
- Bai. Ta bertan, gaiñera, "Gernika" esaten gontsan... hildakuengaittik ez dago ondo esatia, baiña... txarrixa! Eske bertan egondakuak eta txarrenak, zu! hartu ta soltau ta eruen, e! Eruen oskuen behi bat, ardixek eta oilluek... bueno! Harrapau zittuenak, garbi esanda, eruen zittuen. Eta gero, handik ez dakit zenbat denporara Gernikan azaldu zan ha behixe. Ta atzera ekarri zan ta... zertuta, fastidixauta e(g)uen baiña...bueno. Baiña ha izen zan eguna... ño! Ta gero, gure aitta zana ezkutau zan [jo-ta eurekin eruango ete daben], ta ezkutau zan horra beheko, ez dakit nongo, larrarte [...] ta gabien etorri die reketiok! Bertan gabien. Ta, "Ene! Pobrecitas vosotras que no habéis comido en tanto tiempo", zera , "pan blanco", ez dakit zelako ta ogixa emoten guria be. Baiña eurek ez dakixela [bidia] zelan billau horra Iturretara jueteko ta derrigor aitta biher dabela. "Ene ba!" Aitta ezin topau, hor ziher ezkutauta zan ta. Jesus, Maria ta Jose! Harek zien estuasunek! Ekarki genduen behintzet ta eruen eben. Ha ta Gorostixako gizona eruan (z)ittuen bidia eraskustera. Ta gero, bixamon goixian, goixien ez, hamarrak edo hamaikak igual, ta falta! Ta "Ene ba!" Gure ama zana estutu zan. "Jesus, Maria ta Jose! Ein detsela zeozter ! Eñ detsela!" Harek zien estuasun garauek zu! Ta bueno, azaldu zien. Ta gure tia zana [...] nik ez dakit ba zelan zan... juen da zuzatara ta zestua, jakingozu, horrek, zestuak, zestua bete zuza ekarki zoskun! Bai ba, klaro, iñok hartu barik eta... Sekula

ez dot ikusi halako zuza pillarik etxien! Betiko, gehixago... orduaintxe desaparezidu zian harek... Asieske, holakotxe ipuiñek gerratekuek! Enee! Ene, ene! Gerrateko ipuiñek... eskasak die e! Eskasak!

- Rekuerdo txarra dakazu, ezta?
- Rekuerdo txarra bai, baiña... bueno, pasau zien ta miñik... iñok ez (z)eban... ezebe ez jakon pasau iñori ta...
- Bai, nahiz eta tiruak eta egon ...
- Bai, baiña... ez, ez, iñori ez jakon ezebe pasau.
- Ta hamentxe koltxoia e, orduan...
- Koltxoia, porsiakaso! Bertan euki genduan zazpi hillabetien. Bildurra emoten oskun! Ta zerak zainttu eitten [eban], ezta? Ba, laniek. Ta, bueno, holan pasau genduen.

8. Eskolara joateko bidea zelakoa zen

- **Erref:** AB-205/011
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:18:20. **Bukatu:** 00:20:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

<p>Eskolara goizean goiz. Ingurua zelakoa zen; bide txarrak eta oinez joan behar. Oraingoekin alderatuz, orduko neguak gogorrak izaten ziren.</p>

Transkripzioa

- Eskolara oiñez juango ziñazien, jakiña.
- Biheko! Jesus!
- Ta noiz juaten ziñazien, goixian goixo, ala...?
- Goixian goixao, bai. Ba pentsatzen dot izeten zala ordua bederatzirek, uste dot. Bederatziretatik hamabixetara izeten zan ta gero uste dot zala ordu bi tt'erdietatik bostak edo bost et'erdiak artekue, edo... Baiña, eguardixen denpora gitxi geratzen zan ta handik hona etorri, ordu erdi bizkor ibilitta e! Oin balitza... ez dakit zenbat... Baiña gero, bide txarrak danak.
- Nundik juaten ziñazien? Ez zan oingo bidia izango, ez?
- Eeez! Gorostixa, ez dozu jakingo zuk baiña... ta gero, zonak esaten jakozenak... hiru basarri badagoz hor kamiño ertz baten... ez dakit... Handik behera ta gero beste etxe zahar bat dago, Agarre edo... Handik eta, bueno, "pff!" Ta gero zan Agiña-erreka esaten jakona, ez dakit zelan esplikauko dotsuten, Bariñara... bueno, Bizkeixan sartu orduko dago hori ta hemendik goittik behera holan juten giñen ta gero Agiñara, zerera juteko, behetik gora, azkeneko tramua. Ta han berotzen giñan. Agiñara [...]
- lehenengo behera ta gero gora. Bai, bizkor, edozein sasoikok ordu erdi bihar eban orduan hemendik hara juteko. Etortzeko iguel gehixago!
- Eta neguan?
- Neguan be haxe, iguala. Neguan be haxe ta udan be haxe ta edurrakin be haxe ta kitto! Ta orduan halaxe zalakuen...
- Orduan gaiñera, negua gogorragua izango zan, ezta?
- Bai, oingo aldien edur haundixak eitten zittuen lehen e! Oiñ, edur haundi-haundixek e(g)uezenien, ba, ez giñen urteten porke urriñ e(g)uen ta... Baiña ostian, edur pixkagaittik eta bai. Gaiñera, bertan bazkaltzia izen

ezkero, gustora! Bestelan... ez, handik etxera etorri orduko, egarrixa... ta jateko gogorik be ez da egoten, kantsauta egoten giñan! Ta ezebez! Ta atzera buelta ein ta "tzz", derrepente. Ta esan be bai eitten zoskuen guri amak eta, "Hara, ontza bat txokolate ta ogixa", egixa da, "ontza bat txokolate ta ogixa janda be bertan hobe". Askoz hobeto e! Bai. Ta, bueno, holan, holantxek ein genduan gure eskoliori.

9. Auzoko neska eta mutilen arteko jolasak

- **Erref:** AB-205/012
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:20:26. **Bukatu:** 00:21:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Ume asko auzoan. Jolasak: pilotan, harrapatzen, ezkutatzen..."oin baiño be traste gitxiagokin..." Kaniketan, aponak (tortolosak). Mutilak eta neskak denak batera: jolasean, eskolan... "Horrek ziran gure ibilixak!"</p>

Transkripzioa

- Hainbeste ume izanda, jolasian eingo zenduen, ezta?
- Baaai! Ene! Jolasian...! Pelotan ta harrapatzen ta ezkutatzen ta... Oin baiño traste gitxiagokiñ. Zera, kaniketan ta... kaniketan be bai ta gero aponiak esaten jakon, bildotsan... eztakit, zuk ez dozu jakingo... Badakizu zer dan aponiak?
- Bai, tortolosak?
- Tortolosak. Harekin, aponeketan ta...
- Zelan eitten zan aponetan?
- Ba, bota holan ta zeifiek... zeretara, ezta? Lau zer dakaz harek ta haretxetara. Ba...
- Izena zeken? Alde bakotxak izen bat? Edo...
- Baietz uste dot baiña oiñ ezin neiketzu esan [...] ta igual da, baiña badakit aponeketan eitten genduana [...] Kaniketara potxolotxua ein ta hara zeifiek kanikak sartu ta...
- Ta neskak eta mutillak batera? Ez zeguan...
- Baterak! Baterak! Ke ba! Danok batera orduan!
- Ez zeguan mutillen jolasak eta nesken jolasak eta holakorik?
- Ke ba! Oin, mutillak, ba, jeneralmente, pelotan gehixago eitten ebela guk baiño... baiña... Ez, ez... Ez, ez... danak igual orduan! Bueno! Eskolan be igual ta... danian!
- Pelotan be eitten zenduen orduan?
- Zeoze bai, zeoze ibiltzen giñan...
- Ta, ondo?
- Ba, ondo ez baiña... denporia emon! Halaxen, gure zerak horretxek zian, gure ibilixak.

10. Gaztetatik esnea saltzera Eibarrera

- **Erref:** AB-205/013
- **Iraupena:** 0:05:25. **Hasi:** 00:21:42. **Bukatu:** 00:27:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Umetan ere baserriko lanetan lagundu behar. Antzinako bizimodua eta gaurkoa. Euxebi egunero jaisten zen astoarekin esnea saltzera Eibarrera. Plazan, asto-korta zegoen. Ixuarako bidea noiz egin zuten (1914an); bidea egin aurretik nondik joaten ziren.</p>

Transkripzioa

- Baiña orduan basarriko umiak basarrixan lagundu ein biharko zeбен, ez?
- Baitta! Biherko, hori da! Hori da! Ni, ba, bastante ondo defendidu nitzen, porke neu bakarrik nitzen ni ta eragitten zosten [...] ta horretan, baiña ibilli nitzan denporan, jeneralmente, eskolara bialdu eitten niñuen. Baiña beste asko igual ez! Igual, "Bueno, gaur ez dao astirik eta bapez!" ta biharra ein bihar. Holaxen.
- Orduan gogorra izango zan basarriko bizimodua, ez?
- Puf! Enee! Oin nik esaten dotset semiari ta: "Oingo bizimodua? Isildu zaitte! Oin coser y cantar oin basarrikua, e? Lehengua ikusitta..." Egixa da hori, e? Bueno, bueno, bueno! Geuk egin doguna, e! Bueno! Ba, nere gizon difuntua, ba, ointxe zazpi urte, zortzi dator hil zala, ta, bueno, azkenian ez, e! Aurretik, ba, infarto bat emon zotsan ta azkenengo bi urtian edo holan ez, baiña... goixeko seiretan hankia kanpuan! Jangoikuak dakazen egun danetan! Urte Zahar egunian amaittu ta Urte Barri egunian hasi! Ta "¡sigue!" Kitto! Ta hemendik Eibarrera, badakizu, esniekin ta gero azken aldixan, ba, kotxiakiñ ibilli nitzan, baiña hemendik Eibarrera astuakin jun zaitte ba egunero! Ta etorri ta gustora ibiltzen giñan! Hori zan baltza! Zu, disfrutau eitten genduan, e? Ta ez genduan pentsatzen munduan hoberik e(g)uenik! Ba, juntatzen giñan iguel lau edo bost, astuek, pillak, eta jarri asto gaiñian. [...] oin zentrala daguen lekuan beti asto gaiñian. Ta jarri asto gaiñian ta ogixa edo, zeozer, mahatsa badago mahatsa edo, zeoze jan! Ogi zati galantak eta kontuak esan ta barre galantak ein ta...
- Ta hori nun?
- Hori bidian! Kamiñuan! Eibar...
- Beheruzkuan?
- Eeez! Ez, ez... beheruzkuan oiñez jun bihar zan...! Gero, gero! Etxerutzien! Beherutzien astua kargauta [...] ta gorutzien geu jarritta! Geu jarri asto gaiñian ta... asto gaiñian etortzen giñan! Ta, bueno, ba, zu! Guk geure erara disfrutau genduan! Ta gero, ba, urrin bai e? Ta neke haundixa ta horrek danok, baiña! Igual eiñ goixian kalera osteria ta, zeozer (patatia edo) e(g)uenien atsaldien, [...] atsaldien barriro igual, bigarren osterie ta... Pentseizu e!
- Ta asto gaiñian dana!
- Asto gaiñian [baiñe]... astuakiñ! Hori da! Astuakiñ! Bueno! Biherko astuakiñ!
- Astua zan basarritarren laguna lehen...
- Bai, bai, bai... [Hemendik horixe...] Astua zan dana!
- Oin dala gitxirarte gaiñera!
- Bai! Bai, bai, bai, bai...! Ointxe-ointxe azkeneko urtietan zertu da, baiña ointxe gitxi dan arte, danak ez baiña bastante bai! Ta gero, ba...
- Gaiñera astuak lotzeko ta lagatzeko tokixak egoten zian, ezta?
- Bai! Plazan e(g)uen asto-tokixa, asto-kortie esaten jakona. Asto-kortie

e(g)uen ta ez dakit ze pagatzen zan... tzakur haundixa edo... xemeikua edo... ta haintxe bat zaintzeko ta haintxe sartzen zian!

- Hori plazan, baiña gero Eibarren beste hiru edo lau...?

- Bai, bai, bai, bai! Muzataixan, oiñ ez dakit zer dagan... Muzataixa badakizu zein dan... zera, Aldatz aldera edo... zera, hartzen dana! Han e(g)uan gizon zahar bat, ointxe be ikusten dot, "Patri Mustur" esaten zotsen gurian. Ta haren aurrian be bi edo hiru aston lekua, ta gure tia zanak-eta ha ezauna ei euken ta "Patri Musturri" emon ez dakit lantzian behin zeoze, txakur haundi bat edo, orduan txakur haundixa dirua ta, ba, zainttu eitten ebal! Ointxe be ikusi eitten dot ha gizona! [...] holakotxe zer bat zan! "Patri Mustur"! Ta halakotxe ipuiñak zu! Lehenagoko gauzak... enee!

- Ta toki batzuetan Eibarren badare, han Urkusu inguruan ta Arraguetan ta nunbaiten uztaixak orman...

- Bai, sartuta, lotzekuek! Baita Jardiñetan be! Guk Jardiñetan gure [...] bete ta Jardiñetan be [...] zerak lotzeko... Ortu bat e(g)uen "Zegamanekua" esaten jakona ta [haren]... sartuta, zerak, esolak edo... ezta? Ta han lotzeko zera libre egoten zan ta hantxe lotu ta "¡sigue!" Bai, bai... Eske nunbaiten lotu bihar zien ta!

- Astuak inportantiak zian orduan!

- Bueno! Horixe ziela! Jesus, Maria eta Jose! Oin baiño traba gitxiago [...] kotxiek.

- Eta bidiak eta dana diferentiak izango zian lehen...

- Ni jaixo orduko eiñ eben zera... hori... Katorzien, ezta? Uste dot katorzien eiñ ebela, bai, kamiñua, Ixurakua, baiña ostien... ostien ez zegan iñun kamiñurik!

- Hamendik Ixura nundik igotzen zan?

- Hemendik Ixura juten giñan hamenditxik, hamen... ez dakit hemendik oin zelan esplikauko dotsuten... Erakutsiko dotsut gero bidia. Hortxe basarri bat da Albizuri, hortik Ixuko iturririx be bazan, oin galduta egongo da igual, Ixuko itturrondotik gora. Bertara urtetzen gendun bai.

- Eta hau inguru guztiau, Agiña ingurua asko aldatuko zan, ezta?

- Bai ta hemen gure ataittik pasatzen zien Markiñakuek be bai, Bariñakuek be bai... iguel... hau zan bide... oin kamiñua izetia moduan, ba, bide zahar bat danak pasatzekua. Gora ta behera ta danera. Bai, bai. Danera pasatzekua zan. Orduan hemen paso haundixa [egon zan], oin kamiñuan zertzia moduen.

11. Herritik urrun egon arren, eibartartzat dute euren burua

- **Erref:** AB-205/014
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:27:07. **Bukatu:** 00:28:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

<p>Barinaga auzokoekin harreman handia zuten, baina Eibarkoekin gehiago. "Beti honuzkuak".</p>

Transkripzioa

- Zuek relaziño gehixago zekazuen Eibarkuekiñ ala Bariñagakuekiñ ala...

ala zuek pixkat aparte bizi izan ziñazien?

- Bueno, bai, Eibarkuekin beti gehixago e! Beti Eibarrekin gehixago. Ta... Bariñakuekin be bai, baiña... ez dakit ba, Bizkai... beti honuzkua e! Hori bai, beti honuzkua euki dogu.

- Nik entzun izan dot Agiñakuak aparte bizi izan zariela...

- Bueno, eske, lehen esan dotena, nik ez dakit ba, izengo giñen ezjakiñak edo nik ez dakit [zegaittik...] , pixkat, holan, eztakizu? "marginaos" edo pixkat... [Nik ez dakit zegaittik... guri]. Nere ustietan e!

- Osake, ez ziñazien zuek apartatzen ziñazienak, eibartarrak lagatzen...

- Bai, bai, hori bai. Baiña, bueno, aurrera!

12. Aginaga bailarak urteetan zehar izan dituen aldaketak

- **Erref:** AB-205/015

- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:28:06. **Bukatu:** 00:31:07

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>Ingurua zelakoa zen. Garbia, jende gehiago. Orduan 120 lagun inguru, orain 50. Baserrien izenak. Baserriak ez dira desagertu, baina asko hutsik daude (Arandoak). Gaztetan, mendiak garbi-garbi. Pagadiak. "Oingo aldian, ene...!".</p>

Transkripzioa

- Eta zelakua zan Agiña orduan?

- Orduen garbixa ta... oingo aldien, bueno...! Orduen egongo giñen ehun ta hogei lagun iguel ta oin zera! Berrogeta hamar edo bizi gara bakarrik; pentseizu! Ta orduen bertan be, Agiñan... zerian be e(g)uen Agiña Azpikua. E(g)uen Sakristaukua, e(g)uen Abadetxia. Abadetxia, hemen beti egoten zien zerak, Agiña Gaiñekuak. Bueno, Agiña Gaiñekua oin be badago baiña... "pff!", orduan jente pilla bat bizi zan bertan! Eta oin, ba, zuk ez dozu jakingo, Agiña Azpi, Mandiola... horren u(g)ezaba hori da, Mandiola, tabernia euki dabena edo...? Txomin ta horrek ez [...] igual zuk... ez? Bueno, horrena da oiñ. Oiñ ya jausten dago... Penia da, jausten! Gero, Sakristaukua be desaparezidu ein zan. Bota eiñ eben ta kitto! Sakristaukuan be bizi zan pilla bat: sakristauk eta... bueno...! Elizan... Gaiñera kantore onak eta... zu, [...] Harek? Haren piano-jotiek eta haren... bueno...! Ta Abadetxian be, ba, abadia ta kriadia edo... Lehen kriadiakiñ egoten zien abadiak! Abadie ta kriadia-edo, ta eskolan be, lehen esan dotsutena, eskolan maistria ta maistrian ahiztan bat edo... Haren zeozer: tian bat o... bueno, zeozer! Ta gero Agiña Gaiñekuan be pilla bat bizi zan! Jente pilla bat!

- Eta basarrixak be desaparezidu ein dia batzuk, ezta?

- Bai. Bueno, desaparezidu... hemen... bueno, ze esango dotsut ba nik... desaparezidu, desaparezidu... Klaro, bizi ez. Hor bost Arando... Aranduek bost, baiña iñor ez da bizi. Danak bizi dia Ermuan ta bat Eibarren.

- Hamen gaiñian, aipatu dozu Albizuri...

- Hau, Albizuri? Bai, hori be kitto. Ya jausten dago. Jausitte edo... Jausten ez, jausitte egongo da.

- Eta beste batzuk be hor barrenian hutsik dare, ez?

- Bai, hutsik dagoz. Ta oin bat ei dago hor Agarre esaten jakona... Bueno,

hori ni eskolara hasi orduko hutsik e(g)uan, hori saltzeko ei dago. Hor ipintzen ei dau... zera... esan eben lehenguan esan eban, letrero haundixak, papelak, ipiñitta daurela saltzeko e(g)uela ta, baiña... “pff!”, harek dauka obra bat...! Bueno... “pufa”! Ha dana barriztau ein bihar dozu...! Han... aukeran... eukiko dau deretxua eitteko, baiña ostien ezebe ez dauka harek! Oiñ esaten dabe ez dauela deretxorik, ezta, lehengo lekua ez bada... Baiña hortarakotxe edo, ostien harek ez dau balio ezetarako. Ta gitxitzen doa jentia. Gero, lehen esan doguna, umiak be gitxiago jaixotzen ta...

13. Ira-batzea Urko mendiaren magalean

- **Erref:** AB-205/016
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:31:07. **Bukatu:** 00:32:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Urko mendiaren magalean ira asko egiten zen. Gurdikadak ekartzen ziren; "zama ta burdikua" esaten zitzaion. Iratara joatea zelakoa izaten zen. Idien garrantzia.</p>

Transkripzioa

- Eta mendixak eta be bai, polittaguak izango ziran, ezta?
- Bai ba, dana garbi-garbi. Bueno...! Iria ebaten zan orduan ta orduan ez ze(g)uen ez laharrik eta ez... dana zelaixa moduen! Baina!
- Eta arbolarik?
- Arbolak, ba... bai, pagadixak eta bae(g)uezen, baiña oingo piñurik-eta ez orduen. Hau piñuau oingua da, e? Orduan e(g)uezen pagadixak.
- Dana pagadixa?
- Ez, ez, ez, ez, dana ez baiña bakotxak pagadi zati bat... eta holan. Ba, oingo aldien... enee! Garbixek eta... [alde ederrekua zan]. Ta bidiek be, orduen ibili eitten ziñen danetik ta oin nundik ibili bihar dozu ba? Zera, piñutarako pistia eitten ez badabe ez dago nundik ibili [...], hemendik ezin leike pasau! Kitto!
- Eta lehen, Arando ingurua eta Urko magala ta... zer zan hori, basua?
- Basua, bai. Iria eitten zan, iria, bai.
- Arbolarik ez, orduan...
- Ez, gitxi, gitxi. Iria eitten zan. Bai, iria eitten zan. Hor iratan nik... bueno...! Zenbat! Geuk be Urkon badaukogu terrenua ta urtero burdikarak, pilla bat ekartzen zan! Zama ta burdikua esaten jakon, ba, burdixa ta gero atzian ipintzen zin egur luziek, zamia, ezta? Ta horixe, behetik gora zanian ezin, baiña goittik behera...ba...
- Ira billa juatia zelakua izaten zan?
- Iratara juetia? Bueno, ba, juen ein bihar izeten zan ta... Bertan be bazkalduta, eruan baba-lapikua eguardixan ta... Hemendik Urkora jun bihar zanian erun bihar dabena txarto, hartu lepuan ta, “je!”, [... jatekua] ta dagozenak zain jateko!
- Burdixakin?
- Burdixakin ekarri bai. Ebaten zan, ba... segiakin, ta gero, batu iria ta gero burdixakin jun ta lehen esan dotena, eitten jakozen, sarbak edo zer luze... holan “rama” batzuk atzian ta... “Zama ta burdikua” esaten zan, ta iguel,

ba, zer esango dotsut nik? Ba, zenbat metro... Ba, iguel sei metroko luzerakua ekartzen zan.

- Idixak, orduan, inportantiak?

- Bai, idixek bai. Enee...! Idixek inportantiek zien orduen!

14. Abereekin lotura zuzena duten zereginak; baserriaren ekonomia

- **Erref:** AB-205/017

- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:32:33. **Bukatu:** 00:34:24

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Idiak eta astoa oso garrantzitsuak ziren baserriaren ekonomiarentzat. Neguan abereei zer ematen zitzaien jateko. Ardiak ere izan dituzte beti eta onura handia ateratzen zitzaien: bildotsak saldu, ardi-esnea, gaztak... Txuti txakurra. Klean ez zen jornalik irabazten eta zerbait egin behar.</p>

Transkripzioa

- Idixek bai, oso inportantiek zien orduen!

- Ta ze zaintzen zan gehixago, idixak ala astuak?

- Gurien, egixa esateko, gure tia zana, enee... Astua zaintzen eban harek... Jesus, Maria eta Jose! Beran burua baiño gehixago! Harek, kaletik etorri, eta astua gobernau barik, ez pentsau jaten ekingo zotsanik berak! Ez, ez... berezkua...? Ta idixek, ba, bai, idixeri be zeoze emoten... Oin beste pentsu ez e! Ene! Orduen, zela ekarriko zenduan ba? Nundik? Idixekin jun ta ekarten zan burdikadatxo bat baiña...! Ha segiduen gastatzen zan ta... Bueno, beste gauza bat e(g)uen orduen, e? Etxien hartzen zan artua ta garixa, ta artua-ta emoten jakuen; zerien ta... neguen ta, arto pixkat emoten jakuen ganaueri. Biherko! Zeoze emon bihar zan ta... Esnie jazteko ta horrek be bai.

- Ze zekazuen? Ganauak ala ardixak ala...

- Bixek! Ardixak be bai. Bai, ardixek be beti. Ardixek, hortxe Isu-mendi esaten jakona, Isutik gorutz, hortxe ibiltzen zien beti ardixek.

- Isutik norutz?

- Ba, honutz, hortxe...

- Altzerreka edo etxe barri hori dagan tokixan?

- Bueno, horraiñok bez. Kamiñuan gaiñekaldian, hona... Hortxe ibiltzen zin gure ardixek be. Urkora juten zien behin edo behin baiña... gitxittan. Ta txakur bat euki genduen... ha zan txakurra zu! Izena Txuki ebena.

- Zelan?

- Txuki. Ta, "Txuki, ekarri ardixek!" ta, zu, etxeko ardixek apartauta ekartzen zittuan. Eiñ ein biher zan hori e! Hori eiñ ein biher zan e! Sekula halako animalixaik ! Enee...! Ha zan... ona zan! Bai, ardixek bai. Ardixek eta... Handittik bizi giñen ta! Zu, ez ze(g)uen orduen kaletik... xemeikorik ez zan etortzen e! Ta nunbaitetik bizi biher zan!

- Ta ardixekin ze eitten zenduen, bildotsak saldu edo...

- Billotsak saldu ta gero, ba... ardi-esnia ta gaztaia be eitten genduan etxian. Danok haxe.

- Gaztaia eitten zan orduan?

- Bai, bai, bai. Egixa esateko, ez dago noberak esatia ondo, baiña [...]

bueno! Txandan zain eukitzen [nittuen] etxien eindako gaztaia hartzeko! Bueno, hori geruago, ni... ezkondu ta gero, ezta? Baiña... Bai, bai, danak zain eukitzen nittuen, txandan, gaztaia hartzeko. Ta, ba, zeozer! Diru pixkat hartzen zan ta!

15. Gaztagintza: tresnak, prozesua, eta abar

- **Erref:** AB-205/018
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:34:24. **Bukatu:** 00:37:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Gaztagintza. Gazta egitea emakumeen lana izaten zen. Gazta zelan egiten zuten. Gaztanontzia zelakoa zen. Aginaga auzoan denek egiten zuten gazta.</p>

Transkripzioa

- Gaztaia eittia, zeñen biharra izaten zan? Andrena edo gizonena edo...?
- Andrena. Bueno, iñoiz [...] estutzia izeten da. Orduan guk ez genkan prensarik , oin prensak eta [egongo dia, ta], ba. Ha sakatu ein bihar dozu, ezta? Urak etaratzeko ta, ba, iñoiz holan egon ta “Sakatu hau gaztaiau!” Baiña eiñ, andrak.
- Zailla da?
- Ez. Ez da zailla e? Oiñ [...] adelantuz [...]
- Zelan eitten da?
- Ba, gaztaia izeten da, jaitxi ardi-esnia, ezta? Ta gabekua ta goizekua edo... batera. Eske gabian ta goizian.. [eske eitten] zian, ba, jeneralmente, baten bixek. Gabekua hoztuta egoten da, ta goizekua epeltxuagua, baiña pixkat epela, larregi barik e! Tamaiñotxo bat, eskuakiñ edo [hatzapartxua] edo zoezekin igarten jako tamaiñua, ezta? Ta gero emoten jakon liarra. Liarra badakizu zer dan? Eta harek [bihar] zittun ordu erdi-ordu bete edo zertzen, gogortzen, ezta? Ta gero gogortutakuan, apurtu. Ta gero apurtutakuan, ba, ipintzen jakon zeozer... zeozer, pisudun gauza bat, ezta? gaiñian, ta bajatu eitten zan behera. Bajatzen zan, ba, total bajatzen zan. Ta haxe bajatutakuan, urdaittu edo... ze esango dotsut ba? Gogor eitten zanian, ba, ebagi kutxilluakin trontzuek eta bota zerera, gaztanontzira ta danak etara, ahal dien danak etara! Ta gero azkenian, trapuak be ipiñitta eukitzen genduzen, trapu fiñak, ta trapuetan zertu, ba, sartu gaztanontzixan ta hantxe, ba, egun bat... edo holako baten euki. Gero etara ta gero siketu. Gaztaiak siketzeko zerak eukitzen genduzen, ta kitto.
- A, toki bat eukitzen zenduen ala...?
- Bai, ipiñitta zera... gaztanontzi esaten [jakon], ba, einda aproposko zerak... siketzeko.
- Goixan edo...
- Bai, goixan eukitzen gendun, sukaldian beroegi egoten zan. Gaiñera beheko sua ta orduen... ta, baiña... ez, ez... Euki genduen ganbaran ipiñitta egurrakiñ eindako, zera, barilla edo zer estu-estuekin ta hantxe siketzen zian. Ta koloria hartzen ebenian, saldu ta kitto! Ta haxe [...]
- Normala zan orduan... Jente askok eitten zeban gaztaia?
- Bai, hemen danak, saillian. Hemen ardirik... Agiñan ez dakit etxerik egongo zan ardirik ez daukenik. Asko edo... geuk asko ez genduan

eukitzen e! Eukitzen genduzen iguel hogeta hamar edo berrogei, ezta? Baiña zeozebako etxerik ez dakitt egongo zan. Ez dot uste iñor be egongo zaniken! Batzuk gehixago, beste batzuk gutxiago, baiña... danok! Danok geunkezen ardixek.

- Ardixak eta ganauak...

- Ardixak eta ganauak. Hortik bizi giñen ta... nunbaittetik [biher] zan ta...ez dago hemen bueltarik.

- Ta txarririk be ez zan faltako...

- Txarrixa bai, txarrixa etxerako beti.

16. Abere-hiltzea: txorizoak, urdaia, zezina...

- **Erref:** AB-205/019
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:37:27. **Bukatu:** 00:40:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Urtero txerria hazten zuten baserrian. Txahala hiltzen zen auzokoekin erdibana eta gero zezina prestatu. Txerria hiltzen zenean txorizoa eta odolosteak, solomoa... egiten ziren. Azalpen zehatzak gai honen inguruan. </p>

Transkripzioa

- Ta txarririk be ez zan faltako...

- Txarrixa bai, txarrixa etxerako beti. Hori bai. Gabon inguruen txarrixa hiltzen genduen. Hori beti e! Hori beti ikusi dot etxien. Ta gero zera be eitten zan, zezeñia, orduan. Zezeñia. Zezeñia da, ba, txahala edo behixa, bi lagunek edo, bi [auzok] ... erdibana eitten zan, osorik ez, ezta? Baiña hori da okelia, gatz emon, ta gatzittutakua. Zezeñia ez dozu sekula jan e? Ez, e? Ba, zezeñia oiñ ya zera da, e? Pixkat famaua da... Bai. Nik ez dot nahi neuk, e! [...] janda ga(g)oz ta, baiña... Hori, gatza emon ta, ez dakit zenbat egunera, buelta emoten jakon, barriro gatza emon eta hartzen eban gatza ta gero hori, ba, urte guztian eukitzen zendun. Ta urdeixa iguala e? Txarrixa hiltzen zanian be, ba, txarrixa hildakuan, barrukuek eta horrek bai, ezta? Baiña eitten zan txorixo, odolostiak, eta zerak... solomuak eta horrek. Baiña txarra izaten zan, ba, kalien be zerak, senidiek eta, danak partiziño demoniua eukitzen genduan! Erun ein bihar! Onenak eruan bihar sarrittan! Ta txarrixek... zerak... urdaixek, "puetak" esaten jakon, ta harek be danak gatzez ein bihar izaten zian. Bi edo hiru egun euki, ta barriro buelta emon, ta gatz... barriro. Ta gero [ipiñi] harri haundi batzuk gaiñian, ta gatza hartzen eban, ta gero behin gatza hartutakuen, urte guztien harek kitto. Harek ez zien galtzen. Ta jateko gozuek. Bueno, klaro, pixkat gatza eukitzen eban ta, ba, pixkat beratu edo... hori ein bihar. Ta zezeñiak be horixe eukan e? Zezeñiak be, zelan gatza eukitzen eban, babak [...] orduan baiño.

- Zelan?

- Eske, zezeñiak gatza eukitzen eban, ta beratu ondo eitten ez badozu, babak gazixegi eitten zittuen. [Ta egosteko pixkat], baiña... Ha jaten zan orduan ta kitto.

- Ta esan dozu, aldamenekoren batekin eitten zala erdibana...?

- Bai, bai, bai, bai, erdibana eitten zan. Ta haundixe bazan, igual hiruk be. Klaro.

- Baiña ze eitten zan, behi osua zatittu ta dana gatzetan ipiñi?

- Bai, bai, bai, osua. Dana, bai. Zezeñia horixe da. Eske orduan zelan konserbauko zendun? Orduan ez ze(g)uen konjeladorerik eta frigorifikorik e! Derrigor! Horrek ez dauke bueltarik. Ta oiñ ez dakit nun egoten dala esaten daben zezeñiori. Baiña ez dakit nik... Nik... zezeñiagaittik ez dosta inporta, nahixago dot nik freskua, garbi esanda. Ta oiñ, oingo kamarak eta... bueno...! Baiña orduen ez ze(g)uan, bai? Ta orduen biher zan gatza edo... zera, gatza emon ta... bai, gatza emon biher. Bestela [...] galduta e(g)uen.

17. Txerri-hiltzearen inguruko azalpenak

- **Erref:** AB-205/020
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:40:10. **Bukatu:** 00:43:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Txerria hiltzea noiz eta zelan izaten zen.</p>

Transkripzioa

- Ta txarrixa zelan hiltzen zan-ta, kontauko destazu?

- Kontauko dotsut bai! Jesus! Geiñera bi modutara kontauko dotsut ba. Ba gurien eitten zan: hor e(g)uen txarritokixa, ta gure aitta zanak hiltten eban, eta hementxe, hortxe kanpuan ipintzen zan mahai txiki bat eta baldiakin ta... odola hartzeko zaiñ egoten zan ta, pretauta egoten giñan. Ta biher zian eusteko, ba, hiru-lau bat lagun ta, ba, bestekuan orduen, baiña bestekuekin [beti etxeko moduan tratau izan genduan] ta horko gizonak etortzen zian ta etxekuak ta txarritokittik urtendakuan, aittak “dza!” sartzen otsan gaintxua...! Ja-ta etxe guztia aidian dabela txarrixori! Ta ekarten eban tiraka, ta hona etortzen zan momentuen “dda!” kolpe eiñ hankak [...] gizonak eta jo-ta mahaira! Behin mahaira botatakuen, eutsi gaintxuakin ta “dza!” sartzen etsan kutxillua aittek eta eitten zittuen urriskak mordoska bat baiña...! Ta parien daguenak, odola ta gogortu ez dein, eitten eben bueltan-bueltan-bueltan odolori hartu ta holaxen eitten zan. Bai, horixe zan ba!

- Kutxillua eztarritik...

- Eztarritik... Ta beste baten, hori be txarragua zan ha, gerra ostekue zan ha, Dios! [...] Ha zan ona! Ha ez zan asko hobia izen! Ta gurien e(g)uen kria bat ta behintzat txarrixa hilttie ez ze(g)uela libre edo isilik hil biher zala... “Nik hori derrepente zertuko dot: joko dot mazuakin buruan ta ez dau txirristik be ingo!” “Bueno, bale...” Ta txarrixe be dezentia zan, e? Agindu etsa... [Ja-ta] ez dabela azertau...! Emedios! Ekin etsa ... ja-ta hemendiko [puntia], handiko musturra...! Ja-ta ni eskilleretan gora ihesi bildurtuta! Enee! [Jo-ta ...] Ta harek zien urriskak eta [...] Ta haintxe, eskerrak, orduen... “Ondio balientia dok ...!” Ja-ta sartu etsa gaintxua aittek... ta betiko moduan oratu ta ekarri. Ha zan ona!

- Mazuan metoduak ez zeban balio orduan...

- Ez. Beste klase bat be esango dotsut ba! Horrena... ha be ez zan politta baiña... Gero, gure semiek, ez dakit ezautzen [...], iguel ezautu be ingo dozu, kazari batzuk dia... [...] Bueno, zure onduen zaharrak die ta zuk ezin

ezautu harek...! Beti euren eskupetia ta demoniua ta txarri hilttia behintzet, ta... "Hori geuk tiruakin past! hilko dogu ta kitto!" Agindu dotsagu ta "brast!". [Eindde] bai, baiña ja-ta odol dana kanpora! Harek kitto! Orduaintxe gure odolostioak jun zien Tetuanera! Akabo! Orduen bai hil bizkor...! Baiña...! [Aittitta...] danok...! Enee! Onena! Baiña ha mazuana be ez zan ederra izan e? Jesus, Maria ta Jose! Ta gaiñera, gurien...

- Betiko modua orduan onena...

- Betikue bestekuen orduen mutil gaztiekin eta "Ene Maria ta Jose! Txarri hiltten [...]" "Ezetzt!!" Aittak [...] Txarrixa sartu ezinda dabizela tokira, urten eñ etsela ta... Harek asmau ezinda harek guzurra [...] esan ez deitzen... Jesus! Demasak, demasak!

18. Txerri-hiltzearen inguruko azalpenak

- **Erref:** AB-205/021
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:43:15. **Bukatu:** 00:46:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Txerri hiltzea. Urtero-urtero Gabon inguruan hiltzen zuten txerria. Odolosteak nola egiten zituzten. Azalpen zehatzak.</p>

Transkripzioa

- Eta hori ze eitten zan, urtero?

- Urtero-urtero eitten genduan bai. Gabon inguruan, jeneralmente, Gabon inguruan izeten zan. Eitten genduan ta... Badakizu, solomua ta saiheskixa ta...

- Hori! Lehelengo hil eta odola batu ta... ze gehixago eitten zan?

- Eitten zan... erre ule... zerak... erre eitten zan.

- Uliak?

- Bai. Iria ta lastazauak egoten zien orduan, garixen lastazauak, ta ipintzen zan ire mordo bat, erueten zan haraxe, ta lastazauekin dana zihetz erretzen zan. Ta gero, erretakuen, atzera ekartzen zan; ta gero kutxilluekin dana zihetz arraskatzen zan ur bero irakiñakin ta gelditzen zan holaxen, dana garbi-garbi-garbi einda. [...] ondo jateko moduen, dana zuri-zuri einda. Gero egoten zan, zer bat, egur bat, holan... egur... zer bat, ta haintxe esegitzen zan txarrixa. Ta gurien kostunbria e(g)uen behintzet, lepohazurrien holan "rrrrrrrr" ebagi ta holan bi parte eitteko moduen. Eta gero, ba, barrun... Bueno, ez dot esan, baiña barrukuek etara bihar. Lehelengo, kanpotik datorrenien, barrukuek etara. Barrukuek izeten zien, ba, hestiek eta... Bueno! Barruko gauza danak, ezta? Solomo ta gibel ta horrek. Bueno, ba, [horrek eindakuen], ta gero, ba [beste...] lehen esan dotena: txarrixari eusten egoten zien. Ta kostunbria e(g)uan, gibela, ekarri andrazkuei, ta gibela ipiñi. Ta gero, ba, gibela preparautakuen, ba, danok jan! Gibelori eitten genduan...

- Zelan preparatzen zan gibela?

- Gibela, ba, gibela eitten da onduen neretako gibela txehe-txehe eñ, [...] ta kipula mordo bat eñ, olixua erreta, [hoztuta?] ipiñi ta bota haraxe ta bueltan-bueltan, ereiñ-ereiñ eñ, ta ardau zurixa bota pixkat, eta gatza. Ta ha geratzen da, kipulia - kipulia esan dot ezta? - desaparezidu eitten da, ta

geratzen da saltsia, ustez ogi-erreillaua [edo moduen] sendo-sendo-sendue. Edarra e! Ointxe be nik neuretako, neuk halaxe nahi izeten dot gibela. Ta halaxen. Jaten zan ta kriston zartainkadia! Ta ardaue eran, ta kontuek esan... ta bueno! Ta andrazkuek ez! Andrazkuek jan eitten genduen pixkat, baiña guk hestiek garbitzen eukitzen genduen biharra! Heste danak garbittu bihar...!

- Zaillena hori zan, gogorrrena?

- Ba... zikiña behintzet! Ta gero odolostiak, odolostiak eittia. Ta odolostiak eitten zien, ba, odola ta hara zerak, gantzak esaten jakozenak, gantzak eta zerak apartau, txiki-txiki-txiki ein ta zartaiñan eitten zien... A! Ez dot esan, kipulie ta porrua, ta zerak, gantzak, eitten zien danak alkarrekin zertu, bigun-bigun-bigun eiñ, ondo egosi, ta gero odolari bota. Ta haxe izeten zan odolostia. Haxe zan odolostiori, bai. Ta gero, einddakuen, ba, bete! Hatzaparrakin, [ale!] danak "ras! ras! ras!"

- Biharra, e?

- Bai, biharra zan. Eindakuen, ba, lotu ta barriro beste galdara haundi bat ta egosi. Inportantia da ondo egostia, e! Hor... bertan, galdaran, bai. Ta errementau ez deixen, ba, beti zainttu, irakiñ ez deixen ta haintxe ño...! Ta... Ta, bueno, gero esegi ta...

- Hori andrazkuena zan...

- Bai, hori andrazkuena zan.

19. Txerri-hiltzea: txorizoak zelan egiten diren

- **Erref:** AB-205/022
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:46:35. **Bukatu:** 00:49:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Txorizoak zelan egiten zituzten. Txerriaren koipea ere urtu eta gorde egiten zen. Oliorik ez zen ia erabiltzen, koipea erabiltzen zen. Okela ere gatzetan ipintzen zuten, urte guztirako.</p>

Transkripzioa

- Ta gizonak ze eitten zebeñ bittan bittartian?

- Bueno, ba, gizonak hortik zihar! Harek beste zeozer, baiña... hortik harek libre! Eta gero, txorixuek be eitten zien. Bueno, hori biharrori gizonezkuek eitten eben. Txikitzen zanian, ba, gixarrak apartau eitten jakozen. Ta gixarrak txikittu, zertu, tritirau... ta zerak, piparrak. Pipar-hautsa ez, e! Oin pipar-hautsakin be eitten dabe, baiña [... esango hori]... Pipar naturalak, ba, eukitzen genduzen hiru bat egunian edo beratzen ta gero, harek estutu ta harek kaldo sendo-sendo-sendua! Harek bai bazien txorixuek, ez oinguek! Eta zertutakuan, txorixuek... okelak txikittutakuan, pasautakuen zerian, ba, harek botatzen zian ta gatza, gure ama zanan kostunbria zan... Zelan zan...? Hamasei kiloko libra bat gatz! Uste dot... Bai, hori zan neurrixa. Kozinera ona zan, e, ama. Hori bota, ta hiru bat egunien egoten zien bueltak emon ta bueltak emon, hartu deixen, ezta? zera, gustua. Ta gero bete harek be. Hatzaparrakin bete ta lotu ta esegi ta... Ta harek ez, harek sukaldian ipintz... ... ta beheko sutan, "ño!" erre hantxe ta ogibittartian hartu ta txarra ezin da izan!

- Ez, ezta?
 - Ez, gozua!
 - Ordukuak bai txorixuak!
 - Txorixuak harek zien e! Urte guztien eukitzen genduzen! Gero siketutakuan ipiñi olixotan... urte darian egoten zien e! Baiña txorixuek harek zien e!
 - Zelan gordetzen ziran gero, olixotan?
 - Olixotan, guk olixotan gordetzen genduzen.
 - Ta, zelan... ontzi haundi baten... edo...?
 - Bai, bai, lurrezko ontzi batzuetan, bai. Ta, a! Ez dot esan, txarrixan koipiek be, ba, urtu eitten zien orduen, ta gorde. Ta koipiek... Orduan olixo gitxi gastatzen zan; koipia egoten zan, ta koipiakin! Ta ha koipia... harek estutzen zian, holan... trapu garbi baten estutu ta harek txitxarruak? Txitxarruak esaten jakuen... Harek urdai-erretakuak, ta gure aittak "Hau dok gauzia edarra izan!" Ta neri gustatzen jatan, e? garbi esanda. Neri gustau eitten jatan! Urdaixa zan, ezta? Ba, estutu danak ein ta ariñ-ariña! Dana aprobetxatzen zan, e! Ta ez zan alperrik galtzen... Kolesterolik bez orduan!
 - Eta txarrixakin, okeliakin-ta, zer eitten zan, gatzetan ipiñi edo jan edo...?
 - Gatzetan, gatzetan. Urte guztirako, e? Bai, bai. Esan dotsut, ba, "puestak" esaten jakozen zatixeri, ezta? Ta harek eitten zien, emon gatza, hiru egunien euki, buelta emon, barriro emon ta gero ipintzen jakozen harri bi, losa haundi batzuk, saka ta, ba, iguel hillebetien edo egoten zien han. Ta gero esegi eitten zien. Ta gero urte guztirako! Edo bera errete jateko, edo babak eitteko edo... bueno, zuk bihar dozunerako, harek esegitta egoten zien ta...

20. Txerri-hiltzearen inguruko azalpenak

- **Erref:** AB-205/023
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:49:53. **Bukatu:** 00:51:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Urdaiazpikoak ere egiten ziren. Txerri-hiltzearen inguruko kontuak.</p>

21. Auzolanean egiten ziren beharrak: garo-ebakitzea; lurketa...

- **Erref:** AB-205/024
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:51:03. **Bukatu:** 00:53:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Auzoak. Elkartasuna. Auzolanak: ira ebakitzea; lurketa; etab.</p>

22. Sagardogintza; etxean egindako sagardoa

- **Erref:** AB-205/025
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:53:07. **Bukatu:** 00:55:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

<p>Etxean ur-sagardoa egiten zuten, baina besterik ez, dolarerik ez zuten eta. Antzinako bizimodua.</p>

23. Emakumearen bizimodua baserrian

- **Erref:** AB-205/026
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:55:11. **Bukatu:** 00:56:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Baserrian guztientzat lan asko. Emakumearen eta gizakumearen arteko desberdintasunak lan kontuetan.</p>

24. Domekero erromeria Usartzan; mutilek ordaindu egin behar

- **Erref:** AB-205/027
- **Iraupena:** 0:04:57. **Hasi:** 00:56:31. **Bukatu:** 01:01:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Domeketan mezara Aginagara. Lasto azaoekin argi eginda. Gero baserriko lanak egin behar. Eta arratsaldean erromeria Usartzan. Mutilek ordaindu egin behar izaten zuten dantza egiteko. Inguruetako soinujoleak. Inguruko auzo eta herrietako erromeriak : San Pedro egunean Barinagan, Carmen egunean Markinan, Santa Eufemia eta San Bartolomeetan Elgoibarren. Aginagan San Migelak ospatzen ziren.</p>

25. Zapatekin orpoak urratuta

- **Erref:** AB-205/028
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 01:01:28. **Bukatu:** 01:03:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

<p>Gogoan du behin Elgoibarko San Bartolomeetan txarto pasatu zuela, zapatekin orpoak urratuta. Abarketekin joaten ziren Eibarrera eta gero han zapatak jantzi (eta alderantziz). Esnea saltzera joaten zirenean abarkekin, edo, eguraldi ona bazen, abarketekin.</p>

26. Sasoi bateko arropak

- **Erref:** AB-205/029
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 01:03:02. **Bukatu:** 01:04:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

<p>Sasoi bateko arropak. Ez zegoen luxurik. Euxebi bi negutan josten ikasten ibili zen.</p>

27. San Migel eguna Aginagan; Eibarko txistulariak

- **Erref:** AB-205/030
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 01:04:12. **Bukatu:** 01:06:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>San Migel eguna Aginagan. Meza, taberna, herri-kirolak, erromeria. "Tanbolinteroak" ere joaten ziren Eibartik. Pedro "Maria ospittal" txistulariaren inguruko kontuak; neska-laguntzera joanda gertatutakoa.</p>

28. Andabideak: hildakoak eramateko bideak

- **Erref:** AB-205/034
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 01:16:34. **Bukatu:** 01:18:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

<p>Kanposantua. Andabidea. Oinez kanposantura Aginagara. Anderoen lana ez zen makala. Aspaldi, dirudunak Zenarruzan enterratzen ei zituzten (aitonari entzundako kontua). Bizimodua asko aldatu da.</p>

29. Aitonak kontatzen zituen ipuinak: sorginak, Juaniko abade ehiztaria...

- **Erref:** AB-205/035
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 01:18:58. **Bukatu:** 01:21:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

<p>Sinesmenak. Lamien konturik ez du ezagutzen. Sorgin kontu batzuk entzun izan ditu, baina bertan gertatutakorik ez. Aitonak kontatzen zituen sorginen kontu batzuk: Maltzagan arropak jotzen egoten zirela. Juaniko abade ehiztariaren inguruko ipuina.</p>

30. Aginagako euskara

- **Erref:** AB-205/037
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 01:22:02. **Bukatu:** 01:22:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

<p>Baserrian eta kalean euskaraz desberdin egiten dela dio. Aginaga auzokoek eta Mandiola auzokoek antzera. Barinagakoek desberdin. Bizkaia aldera diferentzia igartzen da.</p>

31. Abadeei berorika; elizakoak

- **Erref:** AB-205/038
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:22:50. **Bukatu:** 01:24:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Euskara » Tratamenduak » Berorika

Laburpena:

<p>Abadeei berorika egiten zitzaien. Elizakoak. Abadea eta akolitoa. Bidean txilina jotzen zuten eta ondotik pasatuz gero, gelditu eta belauniko jarri behar izaten zen, abadea pasatu arte. Berorika nori egiten zitzaion: medikuari, abadeari... Euren artean, zu edo hi.</p>

32. Aginaga inguruko errotak; gariaren garrantzia

- **Erref:** AB-205/040
- **Iraupena:** 0:05:14. **Hasi:** 01:24:46. **Bukatu:** 01:30:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Gariaren garrantzia. Gariaren inguruko lanak: eskuz ebaki, azaoak egin, metak egin, jo, garbitu... Garia jotzeko makina auzokoen artean eduki zuten. Auzolana. Errotak. Errotara egiten ziren joan-etorriak eta beste kontu batzuk. Inguruko errotak.</p>

33. Aginaga inguruko errotak; artoaren garrantzia

- **Erref:** AB-205/041
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 01:30:00. **Bukatu:** 01:32:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artoa
- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Artoaren inguruko lanak. Errotak: Zubia, Amutegi. Besterik ez du ezagutu. "Errotatxo", aspaldi desagertu zen. Errotarien irabazia, "lakia" izenaz ezagutzen zen.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com